

**UČEBNÉ OSNOVY VÝTVARNEJ VÝCHOVY
PRE 1. STUPEŇ ZÁKLADNEJ ŠKOLY**

Inováciu učebných osnov koordinovala: PaedDr. Marta Hupková

Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 18. mája 1995 pod číslom
157/95-211 ako učebné osnovy pre 1. - 4. ročník základných škôl.

Ciele

Cieľom výtvarnej výchovy v 1. - 4. ročníku základnej školy je estetické osvojovanie prírody, sveta vecí a sveta človeka prostredníctvom výtvarných prác a výtvarného umenia.

Detskou hrou, kresbou a modelovaním umožňuje hlbšie nahliadnuť do pocitov, fantázie i želaní každého detského jedinca. Tvorivými výtvarnými činnosťami, ako aj vnímaním a prežívaním umeleckých diel, ktoré sa stávajú organickou súčasťou vnútorného sveta žiakov, ich skúseností, zážitkov a predstáv, sa kultivuje estetická citlivosť, rozvíja sa tvorivá fantázia, harmonizuje a integruje sa osobnosť dieťaťa.

Výtvarnou činnosťou v rôznych technikách sa rozvíjajú tvorivé schopnosti, podnecuje sa potreba žiakov vyjadrovať svoj vlastný postoj k spoločnosti a prírode, tým sa prejavuje detská osobnosť, jej cítenie a chápanie života. Prostredníctvom týchto činností a poznávaním tvorivých postupov získavajú žiaci nielen výtvarné skúsenosti, poznatky a návyky, ale rozvíjajú si výtvarné myslenie a schopnosť hodnotiť umeleckú a mimoumeleckú skutočnosť.

Výtvarná výchova tým prispieva k vytváraniu nových estetických, kultúrnych, spoločenských, ako aj budúcich materiálnych hodnôt a významne prispieva k ochrane a tvorbe životného prostredia.

Cieľom výtvarnej výchovy v prvých dvoch ročníkoch základnej školy je rozvoj detskej predstavivosti, fantázie, úsilie o vyjadrenie detského videnia, ale aj viesť deti v duchu humanitného využitia techniky, rozvíjať vzťah k efektívnej práci (ekonomickosti, zodpovednosti, presnosti, bezpečnosti), riešiť jednoduché technické problémy. Formou hry dať deťom základné poznatky o kresbe, maľbe, prírodných a technických materiáloch. Zároveň vychovať k ochrane a tvorbe životného prostredia. Predmet plní úlohy estetickej a zároveň aj technickej výchovy.

Obsah

Obsahom výtvarnej výchovy sú rozličné tvorivé, výtvarné činnosti a tvorivé vnímanie, estetické hodnotenie umenia a mimoumeleckej skutočnosti, ktoré žiaka kultivujú. V prvom a druhom ročníku sa obsah výtvarnej výchovy a časť obsahu pracovného vyučovania zlúčili do jedného celku s dotáciou dve hodiny týždenne. Uvedenou integráciou nejde o oslabenie plnenia špecifických cieľov oboch predmetov, ale naopak o ich posilnenie, z čoho vyplýva aj nasledovná štruktúra tematických celkov.

- I. Výtvarné a technické osvojovanie skutočnosti
- II. Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami, základy konštruovania
- III. Výtvarné umenie a životné prostredie

Všetky tri časti úzko súvisia a prelína sa v nich obsah výtvarnej a technickej výchovy. Obsahom výtvarnej výchovy v 3. a 4. ročníku sú zaradené rozličné tvorivé, výtvarné činnosti, ktoré nadväzujú na predchádzajúce ročníky.

Výtvarné a technické osvojovanie skutočnosti sa zameriava v prvom rade na výtvarné vyjadrovanie na základe predstavivosti, vnímania a poznávania skutočnosti a technickú zložku.

Tematické práce rozvíjajú predovšetkým výtvarnú tvorivosť na základe predstáv a fantázie pri výtvarnom zobrazovaní priamych zážitkov. V ostatných celkoch žiaci si rozvíjajú výtvarné vnímanie tvarov, farieb, štruktúr a podobne.

Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami rozvíja poznanie a hodnotenie materiálov, farieb a plôch. Žiaci sa postupne oboznamujú aj s vhodnými maliarskymi a sochárskymi dielami, s architektúrou a niektorými otázkami životného prostredia.

Výtvarná výchova na prvom stupni základnej školy tak dáva základy a široký priestor k ďalšiemu uvedomenejšiemu rozvoju výtvarno-estetického cítenia žiakov na druhom stupni. Služi k tomu štruktúra osnov a gradácia vnímacích a tvorivých činností, ktoré od hravej formy prechádzajú k uvedomenejšej práci vo vyšších ročníkoch základnej školy.

PRVÝ ROČNÍK

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Prehľad tematických celkov

I.	Výtvarné a technické osvojovanie skutočnosti	26 h
	1. Tematické práce	
	2. Výtvarné osvojovanie prírody	
	3. Výtvarné a technické osvojovanie predmetov	
II.	Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami, základy konštruovania	30 h
	1. Farba	
	2. Dekoratívne práce	
	3. Modelovanie a organizácia priestoru	
	4. Základy konštruovania	
III.	Výtvarné umenie a životné prostredie	10 h

Ciele a obsah jednotlivých tematických celkov

I. Výtvarné a technické osvojovanie skutočnosti

Ciele

- vnímať a pozorovať predmety z hľadiska tvarov a ich závislosti od funkcie a použitého materiálu;
- osvojiť si činnosti pri práci s materiálom;
- rozvíjať tvorivú iniciatívu žiakov pri plánovaní práce (vytýčenie cieľa, hľadanie prostriedkov na jeho dosiahnutie, vyriešenie zadanej úlohy, overenie, zhodnotenie výsledkov svojej práce);
- uspokojovať a rozvíjať potrebu detí, výtvarne sa vyjadriť;
- rozvíjať predstavivosť a tvorivú fantáziu detí

Obsah

Rozvíjať predstavivosť a tvorivú fantáziu na námetoch zo života detí a dospelých, v ilustráciách rozprávok, riekankách a pod. Odvádzať žiakov od mechanického radenia obrazových prvkov na linke. Výtvarno-esteticky vnímať a pozorovať farby, tvary a štruktúry zaujímavých prírodných foriem.

Poznávať vlastnosti prírodných a technických materiálov, porovnávať ich veľkosť, farbu a povrch. Osvojiť si technické činnosti pri práci s materiálom (strihanie, trhanie, ohýbanie, skladanie, spájanie lepením, zväzovaním, prepichovaním). Poznávať a rozlišovať rôzne štruktúry (dreva, kôry, listov) a výtvarne s nimi pracovať. Výtvarne vnímať a pozorovať predmety z okolia detí. Graficky zaznamenať účelný pohyb, ktorý zodpovedá ich funkciám napr. valkanie cesta, strúhanie, pohyb kyvadla a pod. Voľne zobrazit' zaujímavé predmety podľa predstavy na základe vnímania a pozorovania. Rozvíjať pritom kresliaci pohyb ruky.

II. Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami, základy konštruovania

Ciele

- rozvíjať a používať základné a podvojnú farby;
- prebúdzat' a rozvíjať zmysel pre rytmus;
- poznávať vlastnosti plastických materiálov, osvojiť si praktické činnosti pri modelovaní a prebúdzat' elementárny zmysel pre priestor;
- pochopiť princíp konštrukcie (vychádzať z konkrétnej situácie, orientovať sa v nej, poznávať funkciu jednotlivých častí, vytvárať určité predpoklady, konštruovať a kontrolovať funkcie vytvorených modelov.

Obsah

Obsah druhého tematického celku je zameraný na prebúdzanie a rozvíjanie zmyslu pre rytmus. Rytmicke zoraďovat' prírodné prvky (napr. drobné plody, mušličky a pod.). Rytmicke zoraďovanie rozvíjať aj pri práci s papierom (pásových a priestorových vystrihovačkách a pri farebnom dotváraní detailov). Pri modelovaní a organizácii priestoru učiť žiakov poznávať pevnosť, súdržnosť a ohybnosť týchto modelovacích materiálov pri valkaní, hnetení, stláčaní, priberaní, uberaní, vyťahovaní a vytváraní objemu. Modelovať jednoduché formy prstami (ovocie, nádoby, figúry). V tomto tematickom celku majú žiaci pochopiť aj princíp konštrukcie (napr. nábytku, budov a rozličných stavieb). Analýzou určiť jednotlivé prvky a ich význam. Vychádzať pritom z konkrétnej situácie, orientovať sa v nej, poznávať funkciu jednotlivých častí, vytvárať určité predpoklady, konštruovať a kontrolovať funkciu vytvorených modelov.

III. Výtvarné umenie a životné prostredie

Ciele

- emocionálne vnímať výtvarné ukážky;
- aktívne si osvojiť umelecké ilustrácie;
- vychovávať zmysel pre krásu prírody;
- vplyv technického rozvoja na životné prostredie;
- vedieť využiť odpadový materiál z domácnosti

Obsah

Aktívne si osvojovať umelecké ilustrácie, ktoré deti poznávajú pri čítaní a začiatkovej literárnej výchove, ako aj pri prezeraní a čítaní ilustrovanej literatúry pre deti (ilustrácie Ľudovíta Fullu, Štefana Cpinu, Jiřího Trnku a pod.). Emocionálne vnímať a voľne rozprávať o obrázku (od obrázkových prvkov k vystihnútiu deja a estetickej pôsobivosti). Hračka,

bábka, maľuška v živote dieťaťa a ich výtvarná hodnota. Príležitostne vychovávať zmysel pre krásu prírody a úpravu svojho okolia. Vedieť využívať vhodný odpadový materiál z domácnosti a dotvárať ho na základe predstáv a fantázie. Prírodný a syntetický odpad vnímať vo vzťahu k ochrane prírody.

DRUHÝ ROČNÍK

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Prehľad tematických celkov

I. Výtvarné a technické osvojovanie skutočnosti	22 h
1. Tematické práce	
2. Výtvarné osvojovanie prírody	
3. Výtvarné a technické osvojovanie predmetov	
II. Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami, základy konštruovania	34 h
1. Farba a kontrast	
2. Dekoratívne práce	
3. Modelovanie a organizácia priestoru	
4. Základy konštruovania	
III. Výtvarné umenie a životné prostredie	10 h

Ciele a obsah jednotlivých tematických celkov

I. Výtvarné a technické osvojovanie skutočnosti

Ciele

- rozvíjať originálne výtvarné riešenia;
- skúmať a prehľbovať poznatky o prírodných a syntetických materiáloch;
- vyhľadávať a pozorovať tvar predmetov z hľadiska ich funkcie;
- zdokonaľovať sa v činnostiach pri práci s materiálom, ktoré si žiaci osvojili v 1. ročníku.

Obsah

V dejovom celku sa pokúšať vystihovať približne vzájomné veľkosti jednotlivých obrazových prvkov s ich rozmiestnením (v popredí a pozadí) v priestore. Objavovať a pozorovať tvar predmetov z hľadiska ich funkcie a použitého materiálu. Pokúsiť sa o kresbové, maliarske alebo plastické vyjadrovanie tvarovo a farebne výrazných predmetov podľa predstavy a podľa skutočnosti na základe vnímania a pozorovania (napr. vysávač, hladidlo, stolová lampa a pod.). Skúmať ďalšie vlastnosti prírodných a syntetických materiálov (pevnosť, pružnosť, štruktúra), vzájomne ich porovnávať, kombinovať a voľne dotvárať. Výtvarno-esteticky vnímať a pozorovať, vyhľadávať zaujímavé prírodné formy a výtvarne ich dotvárať na základe predstáv a fantázie.

Pri práci s materiálom zdokonaľovať sa v technických činnostiach:

- a) oddeľovanie - strihaním, trhaním, lámaním, rezaním;
- b) spájanie - zväzovaním, prepichovaním, lepením, zošíváním, obkresľovaním podľa šablóny a skladaním.

II. Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami, základy konštruovania

Ciele

- využívanie zámerného kontrastu svetlých a tmavých farieb;
- radenie geometrických prvkov s využitím rôznych farieb;
- vytváranie dekoratívnych prác z rôznych druhov papiera;
- rozvíjať predstavivosť žiakov pri modelovaní skutočných predmetov i podľa vlastnej fantázie;
- rozvíjať zmysel pre priestor a jeho organizáciu v súvislosti s poznávaním životného prostredia;

Obsah

Kontrast svetlej a tmavej plochy vyjadriť mäkkým grafickým materiálom, napr. (rozliate mlieko, olejová škvrna). Pokusy o rytmické ladenie geometrických prvkov, svetlých a tmavých harmonických farieb (vystrihovanie, pásové a priestorové vystrihovačky, aranžovanie, nalepovanie).

V oblasti výtvarnej výchovy učiť žiakov porovnávať vlastnosti rozličných plastických materiálov (hlina, plastelína, modurit), ich pevnosť, tvárnosť, súdržnosť. Poznávať základné konštrukčné prvky a oboznamovať sa s princípom danej konštrukcie, vytvárať vlastné konštrukcie zo stavebníc alebo odpadového materiálu.

III. Výtvarné umenie a životné prostredie

Ciele

- aktívne osvojovanie umeleckých ilustrácií
- symbolická úloha farieb
- ľudové a súčasné detské hračky
- vzťah techniky a životného prostredia

Obsah

Pri aktívnom osvojovaní umeleckých ilustrácií sa rozširujú o diela Vincenta Hložníka, Jozefa Čapka a pod. Sledovať prechod od dejového opisu obrázka k charakteristike postáv, k vyjadreniu vzťahov a priestoru.

Poznať, čo vyjadrujú jednotlivé farby, napr. modrá, zelená. Rozvíjať zmysel pre krásu prírody a úpravu prostredia (škola a jej okolie, sídlisko, byt).

Obsah tematických celkov pracovného vyučovania v 1. a 2. ročníku sa podľa ich charakteru a povahy činností realizuje aj v prvouke.

TRETÍ ROČNÍK

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Prehľad tematických celkov

I.	Výtvarné osvojovanie skutočnosti	26 h
	1. Tematické práce	
	2. Výtvarné osvojovanie prírody	
	3. Výtvarné osvojovanie predmetov	
II.	Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami	34 h
	1. Farba a línia	
	2. Dekoratívne práce	
	3. Modelovanie a organizácia priestoru	
III.	Výtvarné umenie a životné prostredie	6 h

Ciele a obsah jednotlivých tematických celkov

I. Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Ciele

- postupne spresňovať spontánny detský prejav na základe hlbšieho poznania skutočnosti;
- objavovať, výtvarne vnímať a hodnotiť základné prírodné zákony;
- výtvarne vnímať a porovnávať tvar úžitkových predmetov

Obsah

Rozvíjať predstavivosť a tvorivú fantáziu a postupne spresňovať detský prejav ujasňovaním predstáv na základe pozorovania skutočnosti v blízkom okolí, na vychádzkach do prírody. Sledovanie prírody v rozličných prírodných obdobiach, ilustrácie a pod.

Výtvarne vnímať základné prírodné javy, predovšetkým rast (tvarovo charakteristické rastliny, konáre, stromy, korene a pod.).

Rozvíjať pritom pozorovacie schopnosti a zrakovú pamäť (napr. hrnček, džbán, stolička, kreslo a pod.). Vytrhávať, vystrihovať a nalepovať súmerné útvary (koláž, dokreslená a domaľovaná koláž, pokusy vyjadriť rozmanité štruktúry povrchu predmetov a pod.).

II. Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami

Ciele

- poznávanie a overovanie výrazových vlastností línie v plastických materiáloch;
- uplatnenie rytmu pri dekoratívnom riešení plochy;
- prechod od plochy k priestoru.

Obsah

Výraznejšie vyjadrovať predstavy pamäti použitím miešaných a lomených farieb (základných a podvojných) pri zachovaní čo najväčšej voľnosti výtvarného prejavu (námetmi sú predovšetkým dojmy z prírody a jej premien). Hra s líniou vytváranou rôznymi nástrojmi na ploche, zhusťovanie a zriedovanie čiar (drievkom, perom, pastelom a pod.). Dekoratívna výzdoba predmetu jednoduchými geometrickými alebo vecnými prvkami na základe oboznámenia s ľudovým umením. Radenie dekoratívnych prvkov do pásov s prihliadnutím na tvar a farbu predmetu (keramika, textil, a pod.).

Prechod od plochy do priestoru - reliéfná kompozícia z tvarovaných a vyrezávaných prvkov (valčeky, geometrické prvky) na hlinenej podložke (kachlička s prírodným, vecným alebo geometrickým motívom).

Modelovať, tvarovať a zostavovať z rozličného materiálu objekty pre hravé činnosti a ich zoskupovanie do makety detského ihriska. Možnosť kolektívnej (skupinovej) práce.

III. Výtvarné umenie a životné prostredie

Ciele

- funkcia ilustrácie v literárnom diele;
- poznávať niektoré druhy výtvarného umenia;
- rozvíjať estetický vzťah k prírode a ochrane životného prostredia.

Obsah

Ilustrácia o literárnom diele a úloha výrazových prostriedkov, ako je línia, farba a priestor. Rozšíriť ilustrátorov o Albína Brunovského, Miroslava Cipára, Jozefa Baláža a pod. Poznávať niektoré druhy výtvarného umenia z maliarstva, sochárstva a architektúry (využívať najmä regionálne podmienky Slovenska).

Využívať primerané podnety zo životného prostredia (napr. vhodné detské oblečenie, bytové doplnky a pod.). Rozvíjať estetický vzťah k prírode, k úprave a ochrane životného prostredia.

ŠTVRTÝ ROČNÍK

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Prehľad tematických celkov

I.	Výtvarné osvojovanie skutočnosti	30 h
	1. Tematické práce	
	2. Výtvarné osvojovanie prírody	
	3. Výtvarné osvojovanie predmetov	
II.	Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami	30 h
	1. Farba, línia a výtvarné materiály	
	2. Dekoratívne práce	

3. Modelovanie a organizácia priestoru

III. Výtvarné umenie a životné prostredie

6 h

Ciele a obsah jednotlivých tematických celkov

I. Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Ciele

- rozvíjanie tvorivosti a sebvýjadrenia;
- objavovanie a výtvarné hodnotenie farebnej premenlivosti prírody;
- rozvíjanie výtvarného vnímania na základe pozorovania a predstavy.

Obsah

Pri práci podľa predstavy a fantázie rozvíjať tvorivosť a sebvýjadrenie (témy zo života detí, spoločnosti a ilustrácie). Pri dejovom celku spresňovať spontánny prejav ujasňovaním predstáv, a to aj na základe zámernejšieho pozorovania skutočnosti. Poznávať pritom základné kompozičné princípy a prostriedky výtvarného vyjadrenia. Výtvarne hodnotiť farebnú premenlivosť prírody. Práca do mokrej plochy s vystrihovaním jesene, dozrievajúceho ovocia. Vyjadrenie farebného dojmu (kvetinovej záhrady, záhon kytíc a pod.). Rozvíjať výtvarné vnímanie a zobrazovanie tvarovo a farebne zaujímavých predmetov na základe pozorovania a predstavy, napr. nádoby a predmety z domácnosti, dopravné prostriedky. Vyjadriť farebný a svetelný kontrast predmetu s pozadím.

II. Experimentovanie a práca s výtvarnými prostriedkami

Ciele

- využitie výtvarného materiálu pri dvojrozmerných prácach;
- poznávať a chápať zmysel dekoratívnej tvorby;
- rozvíjať prácu s plastickým materiálom.

Obsah

Farbu a rozličný výtvarný materiál využiť pri dvojrozmerných prácach podľa predstavy a fantázie predovšetkým na výrazové vyjadrenie, napr. rozprávkové a fantastické postavy, zvieratá. Práce z materiálov (koláž, mozaika, textilná aplikácia, vitráž a pod.). Možnosť využitia symetrie.

Lineárna kresba zaujímavých predmetov, prípadne námetov podľa predstavy (perom, drevkom, štetcom, lepeným povrázkom a pod.).

Poznávať a chápať zmysel dekoratívnej tvorby v životnom prostredí z hľadiska predmetu od materiálu a funkcie, prípadne farebnosti (textil, keramika, obalový papier).

Na základe poznávania vlastností a tvárnych možností materiálu modelovať trojrozmerné predmety, napr. nádoby, reálne a fantastické figúrky a pod. Zostavovanie makiet priestorových architektonických objektov zo škatuliek, drevených odrezkov, z papiera a pod., možnosť farebného zjednotenia napr. latexom.

III. Výtvarné umenie a životné prostredie

Ciele

- funkcia ilustrácie knihy vo vzťahu k literárnemu textu;
- výtvarná úprava knihy;
- oboznámenie sa s druhmi výtvarného umenia

Obsah

Funkcia ilustrácie knihy vo vzťahu k literárnemu textu (ilustrátorov rozšírime o Róberta Dúbravca, Vladimíra Machaja). Doplniť najnovšími ilustrátormi súčasnej doby.

Výtvarná úprava knihy (väzba, predsádka, písmo).

Ludové umenie a jeho dekor (na textile, na kroji, hračke, keramike, krasliciach, nábytku, architektúre a pod.). Oboznamovať sa s druhmi výtvarného umenia, architektúrou a sochárstvom. Rozvíjať aktívny vzťah k estetikej úprave životného prostredia (bývanie, obliekanie). Kultivovať estetický vzťah k prírode, ochrane prírody a životného prostredia.

Proces

Pri výtvarno-estetickom rozvoji žiakov sa predovšetkým opierame o nové vzťahy medzi estetickým prežívaním umenia a mimoumeleckej skutočnosti (prírody, predmetov, života) a aktívnou tvorivou prácou žiakov, pre ktorú sa táto skutočnosť ako námet alebo motív stáva východiskom činnosti. Preto aj výber vhodných slovných a praktických metód práce vychádza z prirodzeného komplexného detského videnia, chápania, hodnotenia výtvarného vyjadrovania sveta, v ktorom sa úzko spájajú praktické, poznávacie a estetické stránky. Tieto metódy smerujú najmä k podchyteniu záujmu žiakov a hrovou formou rozvíjajú tvorivosť na základe rešpektovania ich individuálnych schopností. Spontánny detský prejav, prameniáci z citových zážitkov detí, sa stáva východiskom k práci predovšetkým v začiatočných ročníkoch. Citlivejšie výtvarné vnímanie tvarov, farby, štruktúr, vzájomných vzťahov častí a celku má zabezpečiť nenásilný prechod od prvotných jednoduchých (znakových) výtvarných foriem k členitejším formám. Prebúdzame v žiakoch záľubu a radosť z prirodzených vlastností a funkcií farieb, tvarov, objemov a z rozličných materiálov (napr. papier, drevo, kameň, kov, textil, plastické materiály).

Žiaci sa učia vyhľadávať a objavovať tvarovo a farebne zaujímavé formy (napr. stromy, korene, škvryny a pod.) a odlišovať ich od zámerných ľudských výtvorov, ale zároveň sa učia chápať ich ako konkrétne výtvarné objekty.

Záujem žiakov o výtvarné umenie a elementárne estetické postoje prebúdzame predovšetkým knižnou ilustráciou v koordinácii s čítaním. Vychádzame hlavne z prezerania ilustrácií detských kníh a čítaniek, časopisov. Na bezprostredný zážitok potom nadväzuje zámerný aktívny postoj k dielu ako k umeleckej skutočnosti.

Systém výchovy k tvorbe a ochrane životného prostredia preniká obsahom všetkých ročníkov. Vychádza z hravých činností pri priestorovom riešení a práce s rozličným výtvarným materiálom, ktorá úzko súvisí s úžitkovým umením. Dôležitou súčasťou vyučovania výtvarnej výchovy je hodnotenie výtvarných prác žiakov ako výsledkov výchovno-vzdelávacieho procesu. Hodnotenie uskutočňujeme už pri individuálnom vedení žiakov počas samostatnej práce a kolektívne na konci hodiny.

Učiteľ využíva názorné pomôcky, esteticko-výchovné vychádzky, televíziu a pod. Osobitne sa stará o talentovaných žiakov individuálnym prístupom pri vyučovaní, prípadne ich zapojí do výtvarného krúžku alebo odporučí do ZUŠ.

Najdôležitejším snažením technickej zložky by mal byť ústup od reprodukčnej činnosti. Viac sa zameriavať na rozvoj tvorivosti žiakov prostredníctvom riešenia problémových úloh. V organizovaní vyučovacieho procesu navrhujeme viac využívať tímovú prácu pred frontálnou prácou žiakov.